

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **M. P.**, bytom v P., N. č. X., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. novembra 2010, č. k. 14Sd/11/2010-29, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 29. novembra 2010, č. k. 14Sd/11/2010-29, **p o t v r d z u j e .**

Odporkyňa **je povinná** zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 64, 41 € do rúk JUDr. J., advokáta v P., P. č. X, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom Trenčíne z 29. novembra 2010, č. k. 14Sd/11/2010-29, zrušil podľa § 250q ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. a OSP rozhodnutie z 2. júna 2010 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi naďalej invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom

zabezpečení“) v sume 327,40 € s účinnosťou od 18. novembra 2009, určenej podľa právnych predpisov, účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšení podľa § 82 zákona o sociálnom poistení. Krajský súd rozhodnutia aj postup odporkyne nepovažoval za vecne správne z dôvodu, že odporkyňa nepostupovala podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala včas odvolanie odporkyňa a žiadala, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie krajského súdu, lebo súd rozhodol na základe nesprávneho právneho názoru. Namietala, že postup podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení možno použiť len vtedy, ak nárok na invalidný dôchodok uplatnil navrhovateľ na základe žiadosti, k čomu podľa jej tvrdenia nedošlo.

Navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 29 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) občan má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal

- a) invalidným, bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a v čase vzniku invalidity nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok, alebo
- b) invalidným následkom pracovného úrazu.

Občan je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie.

Podľa § 37 ods. 1 a ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa stal čiastočne invalidným a bol zamestnaný po dobu potrebnú na nárok na tento dôchodok.

Občan je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov.

Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 263a ods. 1 písm. b) a c) a ods. 5 zákona o sociálnom poistení poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 1. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, alebo o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Zo spisov vyplýva, že rozhodnutím odporkyne z 2. júna 2010 číslo X. bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v sume určenej podľa právnych predpisov, účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia podľa § 82 zákona o sociálnom poistení. Hoci čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľa sa s poukazom na § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje naďalej za invalidný dôchodok, odporkyňa nemôže navrhovateľovi priznať invalidný dôchodok bez prepočítania podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

V dávkovom spise sa nenachádza podanie navrhovateľa, ktoré by bolo podľa názoru odporkyne možné považovať za žiadosť o invalidný dôchodok. Nemožno však prijať jej argumentáciu, že podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení treba osobitná žiadosť, keď samotná odporkyňa takúto žiadosť pre rozhodnutie o invalidnom dôchodku navrhovateľa k výpočtu novej dávky, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom nevyžadovala a v skutočnosti nejde o novú dávku, ale len o tú istú dávku vo vyššej výmere, ako patrila pred novým posúdením zdravotného stavu navrhovateľa. Rovnako z § 263a ods. 5 nevyplýva, že takáto osobitná žiadosť je potrebná a rozhodnutia súdov, na ktoré odporkyňa v odvolaní poukazovala, túto otázku neriešili.

Odporkyňa samotná osobitnú žiadosť ani nevyžadovala, keď s navrhovateľom na základe výsledkov kontrolnej lekárskej prehliadky nespísala novú žiadosť o priznanie uvedeného dôchodku a predsa o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok v inej výške rozhodla.

V dôsledku zhoršenia zdravotného stavu sa zaoberala nárokom na invalidný dôchodok navrhovateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, že navrhovateľ namietal v konaní, že jeho zdravotný stav nezodpovedal čiastočnej invalidity už v čase, kedy mu odporkyňa zmenila invalidný dôchodok na čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov, platných do 31. decembra 2003, považovaný naďalej za invalidný dôchodok.

Podkladom pre rozhodnutie odporkyne o nároku na invalidný dôchodok navrhovateľa boli závery lekárskej správy Sociálnej poisťovne pobočky v P. z 13. apríla 2010 z ktorých vyplýva, že navrhovateľ nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie.

Skúmaním invalidity navrhovateľa podľa § 71 zákona o sociálnom poistení sa posudkový orgán zaoberal a zistil, že navrhovateľ je invalidný aj podľa tohto zákonného ustanovenia, lebo miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 75 %. Napriek tomu sa odporkyňa jeho nárokom na invalidný dôchodok podľa § 70 odporkyňa nezaoberala.

Hoci z § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení vyplýva povinnosť skúmať nárok navrhovateľova na invalidný dôchodok aj podľa § 70 v spojení s § 71 zákona o sociálnom poistení, z dávkového spisu odporkyne súd zistil, že k takémuto skúmaniu výšky nároku na invalidný dôchodok nedošlo, hoci len porovnaním výšky invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 1. januára 2004 a podľa predpisov účinných po tomto dni mohla odporkyňa zistiť výšku invalidného dôchodku na ktorý by navrhovateľovi vznikol nárok.

Skutočnosť, že k zmene stupňa invalidity došlo na základe vykonanej kontrolnej lekárskej prehliadky nemá vplyv na povinnosť odporkyne rozhodnúť podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ako sa mylne domnieva odporkyňa, aj keď osobitnú žiadosť navrhovateľ nepodal, lebo odporkyňa urobila vo vzťahu k navrhovateľovi prvý úkon doručením predvolania na kontrolnú lekársku prehliadku. Ak sa domnievala, že je potrebné spísať s účastníkom osobitnú žiadosť o dávku (čo nemožno vyvodiť zo skutočnosti, že o invalidnom dôchodku navrhovateľa rozhodla) mala túto povinnosť splniť. Ak túto povinnosť nesplnila, potom sa nemôže odvolávať vylúčenia aplikácie § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení s poukazom na skutočnosť, že konanie o invalidite sa uskutočnilo na základe kontrolnej lekárskej prehliadky. Navyše z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu

nemožno odvodit' záver, že aplikácia citovaného zákonného ustanovenia prichádza do úvahy len pri rozhodovaní o žiadosti o invalidný dôchodok.

Z dôvodu, že pred rozhodnutím o invalidnom dôchodku má odporkyňa povinnosť riadne zistiť skutočný stav veci a na jeho základe rozhodnúť v súlade s platnými právnymi predpismi, jej rozhodnutia nie sú dostatočné ani presvedčivé v otázke posúdenia výšky invalidného dôchodku navrhovateľa podľa zákona o sociálnom poistení a neobsahujú porovnanie výšky dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení v porovnaní s výškou dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených skutočností vyplýva, že súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, keď uvedené rozhodnutie odporkyne nepovažoval za vecne správne a preto podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd nepochybil, keď preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považoval odvolanie odporkyne za nedôvodné, lebo zistil, že jej rozhodnutie nezodpovedá zákonu.

Odvolací súd preto rozsudok Krajského súdu v Trenčíne potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správny.

Úlohou súdov pri preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzať ich činnosť najmä pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, preto odporkyňa v ďalšom konaní doplní dokazovanie vykonaním nového prepočítania dôchodku navrhovateľa aj po zohľadnení § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení. V ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, preto je jeho úlohou po doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodnúť.

Odvolací súd priznal navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 64,41 € k rukám advokáta JUDr. J., lebo bol v konaní úspešný. Trovy pozostávajú z jedného úkonu (vyjadrenie k odvolaniu) vo výške 57 € tarifnej odmeny a 7,41 € paušálnej náhrady, teda celkom 64, 41 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. decembra 2011

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová